

Prijsvissen met de ZZ8

▲ Gerard Kortenbout van der Sluijs legt schipper Jaap Schot (met alpinopet) uit hoe twee fossiele botten bij elkaar zouden kunnen passen; juni 1961. (Ina Schot-de Nooijer)

▲ Kees Overweel en Gerard Kortenbout van der Sluijs (met stropdas) bespreken de vondsten van de dag; juni 1961. (Ina Schot-de Nooijer)

▲ De vrouw en het dochtertje van Kees Overweel verbleven tijdens de wekenlange bottenvistocht in Zierikzee en gingen (soms) mee. (NCB Naturalis)

Dankzij een geldprijs van het Shell-concern kreeg Gerard Kortenbout van der Sluijs in 1961 de unieke mogelijkheid om een maandlang op Oosterscheldefossielen te vissen. Wim BWzn Schot kan het zich nog goed herinneren.

“Het ging om een bedrag van tienduizend gulden, dat was natuurlijk heel veel geld. Toen is Kortenbout naar m’n vader gegaan met de vraag of hij in de slappe tijd drie of vier weken achtereen wilde vissen op fossielen. Mijn vader was toen nog schipper, dus hij besliste. Kortenbout wilde van het geld de gasolie betalen en als dat nodig was de netten vergoeden. Want we varen altijd voor niets, maar dit was natuurlijk wel een lange periode. We hebben geen enkel net verspeeld, maar we moesten de korren toch vervangen. In die tijd visten we ook heel grote brokken steen op. Daar trokken de korren krom van. Nu liggen al die stenen onder het zand, net als de fossielen.”

Vrouw en kind mee

“We zijn ongeveer vier weken lang elke ochtend om zeven uur vertrokken om zes à zeven uur achterelkaar te vissen. Kortenbout was er bij, en Kees Overweel. Die had zijn vrouw en dochtertje meegenomen. Korren vol botten hebben we opgevist. Het was bijna elke trek wel raak. Het dek lag aan het einde van de dag vol. Pas na een week of drie werd het wat minder. Toen vonden de heren het ook welletjes. Maar ja, wat wil je als je aldoor op dezelfde plaats bezig bent. We zijn ook nog voor Domburg wezen vissen. Maar daar haal je vooral veel walvisbotten op en daar waren de weten-

schappers niet zo in geïnteresseerd. Die zijn er al zoveel op de wereld.”

Vijfduizend kilo

“Er zaten enkele heel bijzondere vondsten tussen. Zo hebben we een fragment van de sabeltandtijger opgevist. Het ziet er niet bijzonder uit, maar het was de eerste van Nederland en dus ook het eerste bewijs dat dit dier hier geleefd heeft. Ook vonden we een stuk kaak van een jonge mastodont met de melkkies er nog in. Dat is wel mooi om te zien. Kortenbout vond deze stukken zo bijzonder dat hij ze altijd bij zich droeg en ‘s avonds in het hotel onder zijn kussen legde. ‘s Ochtends bracht hij deze vondsten dan weer mee aan boord, zo bang was hij om ze te verliezen.”

“Uiteindelijk lag er zo’n vijfduizend kilo aan fossiele botten in Zierikzee. Die moesten allemaal naar Leiden. Mijn zwager Kees Kloet werkte als chef bij directeur Doeleman van Zeelandia. Hij heeft toen een vrachtauto geregeld die al die botten naar Leiden bracht. Al met al waren die weken wel een belevenis.”

Sir David Attenborough

In 1999 werd John de Vos benaderd door een redactiemedewerker van de Engelse documentairemaker Sir David Attenborough. Hij had gehoord over de unieke manier waarop Kor en Bot fossielen verzamelt en Attenborough wilde dat graag filmen voor zijn nieuwste documentaire. De Vos bracht hem in contact met Jaap en Anja Schot. Die herinneren zich vooral het gedoe over de brandstof die voor de twee onbemande camerahelicoptertjes nodig was. Attenborough mocht de brandstof niet meenemen in het vlieg-

tuig en wilde er zeker van zijn dat Jaap de juiste substantie kon leveren. “Toen hadden we nog geen e-mail dus daar zijn heel wat faxen en telefoontjes aan besteed.”

Schot is speciaal voor de documentairemaker gaan varen. De Engelsman bracht zoveel filmcrew en materiaal mee, dat de opnamen tijdens een reguliere Kor en Bot tocht niet mogelijk waren. Ook Dick Mol en John de Vos waren aan boord. Voor de zekerheid had De Vos een kist met fossiele botten meegenomen. “Dan konden we zo nodig wat in scène zetten. Maar dat was gelukkig niet nodig. Met een van de trekken kwam een fragment van een groot paard naar boven. Dat ligt nu in Naturalis.”

Attenborough was onder de indruk van de ZZ8, de Oosterschelde en het korren. Schot: “Hij zei dat hij de hele wereld rond gereisd had, maar dat hij nog nooit op zo’n soort scheepje gezeten had. Hij vond dat blijkbaar heel bijzonder.” “Het is een leuk filmpje geworden, het was mooi weer, met een gladder Oosterschelde”, vult Anja Schot aan. “Wij hadden overigens niet direct in de gaten wie die David Attenborough nu eigenlijk was. Dat kwam pas later.”

Tegenprestatie

John de Vos kreeg de vraag voorgelegd of Attenborough een mammoetkies mocht kopen. Die stonden immers op het dek. “Te koop zijn die kiezen niet, maar ik wilde er wel eentje ruilen voor een tegenprestatie. En zo heeft Sir David Attenborough ons in onze expeditiefilm succes gewenst voor onze stootandexpeditie naar Siberië. Dat zou anders waarschijnlijk nooit gebeurd zijn.” [IH] ◀